

דף כט.

עין משפט א.

הרמב"ם הל' בית הבחירה פ"ג הי"א

ואבן היתה לפני המנורה ^ע ובה שלש מעלות שעליה כהן
 עומד ומיטיב את הנרות ומניח עליה כלי שמנה
 ומלקחיה ומחתותיה בשעת הטבה:

עין משפט ב.

הרמב"ם הל' כלים פ"ג ה"א

כל כלי עץ העשוי לנחת אפלו אינו מקבל אלא דבר
 מועט אינו מקבל טמאה לא מן התורה ולא מדברי
 סופרים. וכל כלי עץ העשוי להתטלטל מלא וריקן כשק
 אפלו היה מחזיק מאה סאה ואף על פי שיש לו שולים
 הואיל ואינו עשוי לנחת הרי זה מקבל טמאה דין תורה
 כשאר כלי קבול. וכל כלי עץ שהוא סתם אם היו לו
 שולים יושב עליהם על הקרקע כדי שלא יהא נוח
 להתגלגל והיה מחזיק ארבעים סאה בלח שהן כוריים
 ביבש אינו מקבל טמאה כלל לא מן התורה ולא מדברי
 סופרים מפני שחזקתו שעשוי לנחת. ודברים אלו דברי
 קבלה הן. מפני השמועה למדו מה שק שהוא מתטלטל
 מלא וריקן אף כלי עץ לא יטמא אלא אם כן היה
 מטלטל מלא וריקן להוציא כלי עץ העשוי לנחת:

^ע. כסף משנה: ואבן היתה לפני המנורה וכו'. משנה בסוף פ"ג דתמיד (כ"ט:):

עין משפט ג.

הרמב"ם הל' תפילין וס"ת פ"א ה"ב

וְכֵן שְׁתֵּי פְּרָשִׁיּוֹת שְׂבִמְזוּזָהּ * שֶׁהֵן 'שְׁמַע' וְהִיא אִם
שְׁמוּעַ אֶפְלוֹ אוֹת אַחַת מִשְׁתֵּי הַפְּרָשִׁיּוֹת אִם חֶסֶר קוּצוֹ
מֵעַכָּב מִן הַתּוֹרָה עַד שֶׁיִּהְיוּ שְׁתֵּיהֶן נִכְתָּבוֹת שְׁלֵמוֹת. וְכֵן
סֵפֶר תּוֹרָה שֶׁחֶסֶר אֶפְלוֹ אוֹת אַחַת פָּסוּל:

שו"ע יו"ד סימן עדר פעיף ו

ח. צריך ליזהר בתיקון האותיות * ובזיוונן, כמו שנתבאר בהלכות תפילין
באו"ח סי' ל"ב וסי' ל"ו.

פ. כסף משנה: וכן ספר תורה שחיסר אפילו אות אחת וכו'. דעת רבינו דכיון דבתפילין
ומזוזה אות אחת מעכב וכמו שנתבאר בסמוך ה"ה לספר תורה דהא תנן בפרק קמא
דמגילה (דף ח'): אין בין ספרים לתפילין ומזוזות אלא שהספרים נכתבים בכל לשון
ותפילין ומזוזות אין נכתבים אלא אשורית ועוד דאמרינן בהקומץ רבה (מנחות דף כ"ט:)
ספר תורה שיש שלש טעיות בכל דף יתקן ד' יגנו ומדקאמר יתקן אלמא דקודם שתיקן
אפילו בטעות אחד מיפסל כתפילין ומזוזות. והר"ן דחה ראיות אלו בפרק שני דמגילה
ומ"מ זה דעת רבינו כמבואר בדבריו פרק עשירי מהלכות אלו. עוד ראיה לדברי רבינו
מדאמרינן פרק קמא דב"ב אפשר ספר תורה חסר אות אחת וכתב לקוח את ספר תורה
הזה אלמא דכי חסר אות אחת אינו נקרא ספר התורה ועוד דאמרינן דאפילו אות אחת
אסור לכתוב שלא מן הכתב כלומר שמא יחסר אות או ייתר אות אלמא אפילו חסרון אות
אחת פוסל. והא דגרסינן בהניזקין (גיטין דף ס') אמר רבי שמואל בר נחמני אמר רבי יונתן
ספר תורה שחסר יריעה אחת אין קורין בו דמשמע הא חסר פסוק אחד קורין בו י"ל דל"ק
דאפשר לומר דר' יונתן בא ללמדנו שאין דין ספר תורה כדין המגילה שאם השמיט בה
הסופר אפילו כמה יריעות וקראן הקורא ע"פ יצא אבל בספר תורה אפילו חסר יריעה אין
קורין בו ומדאגמין דחסרון פוסל בס"ת לענין קריאתו לא שנא לן בין חסרון מעט למרובה
וממילא דאפילו חסר אות פסול כנ"ל לדעת רבינו:

צ. אם כתב כ"ת או כ"ף או קו"ף או רי"ש וכיוצא תחת כ' פשוטה או תחת נו"ן פשוטה
או תחת רגל של קו"ף וכיוצא צריך לתקן ולא די בהפרדת הדיבוק בלבד, ובתפילין
ומזוזות בכה"ג יש בהם שלא כסדרן אם כתב אחריו. ועיין בקול יעקב אות י"ב.

שו"ע או"ח סימן לב סעיף ד

ה. צריך שלא תדבק שום אות בחברתה ^ק אלא כל אות תהיה מוקפת גויל.

הגה: יכתוב כתיבה תמה שלא יחסר אפי' קוצו של יו"ד, ויהיה מתויג כהלכתו.

הגה: ולתחלה יכתוב כתיבה גסה קצת כדי שלא יהיו נמחקים במהרה, וכן מצוה ליפותן מבחוץ ומבפנים.

תפילין וס"ת פ"א ה"ט

עין משפט ד.

אין כותבין תפלין ^ר ומזוזה אלא בכתב אשורית. והתירו בספרים לכתב אף ביוני בלבד. וכבר נשקע יוני מן העולם ונשתבש ואבד לפיכך אין כותבין היום שלשתן

^ק. אם האות גדולה ונדבקה בסופה באופן שאם נגרור מה שדבוק ישאר עדיין צורת אות, יש מכשירים בלי גרירת הדבוק, אבל המ"א בס"ק ג' כתב שיש להחמיר ויש לגרור הדבוק.

ואם נמצא ס"ת בשעת הקריאה עם דיבוק כזה אין מחזירין הס"ת הגם שמחזירים על כל דבוק ככה"ג אין מחזירין, קול יעקב אות י"ט. גם בנדבוק האות עם תג של אות אחרת או תג בתג יש לגרור הדבוק, קול יעקב אות כ'.

^ר. כסף משנה: אין כותבין תפילין וכו'. משנה סוף פ"ק דמגילה (דף ח'): אין בין ספרים לתפילין ומזוזות אלא שהספרים נכתבין בכל לשון ותפילין ומזוזות אינן נכתבין אלא אשורית רשב"ג אומר אף בספרים לא התירו שיכתבו אלא יונית. ובגמרא (דף ט'): א"ר אבהו א"ר יוחנן הלכה כרשב"ג. ומ"ש רבינו וכבר נשתקע יונית וכו' כלומר אותו לשון יוני שהיו מדברים בו בימי חכמי משנה כבר נשתקע וכו': שכל אות שאין העור וכו'. בפרק הקומץ (מנחות כ"ט) א"ר יהודה אמר רב כל אות שאין גויל מקיפה מד' רוחותיה פסולה ושינה רבינו לשון גויל לעור כדי שיכלול דין זה גם לתפילין ומזוזה: וכל אות שאין התינוק וכו'. בהקומץ רבה שם (כ"ט): רמי בר דיקולי דהוא חמוה דרמי בר תמרי איפסיק ליה כרעא דוי"ו דויהרג אתא לקמיה דר' זירא א"ל זיל אייתי ינוקא לא חכים ולא טיפש אי קרי ליה ויהרג כשר ואי לאו פסול: ומה שכתב לפיכך צריך ליזהר וכו'. נלמד מעובדא זו ועוד דבשבת פרק הבונה (דף ק"ג): נמי תנא שלא יעשה יודי"ן ווי"ן ווי"ן ביתי"ן כפי"ן כפי"ן ביתי"ן:

אֵלָא אַשְׁוּרִית. וְצָרִיךְ לְהִזְהֵר בְּכַתִּיבָתָן כְּדִי שְׁלֹא תִדְבֹּק
אוֹת בָּאוֹת שְׁכָל אוֹת שְׁאִין הָעוֹר מְקִיף לָהּ מֵאַרְבַּע
רוּחוֹתֶיהָ פָּסוּל. וְכָל אוֹת שְׁאִין הִתִּינוּק שְׁאִינוֹ לֹא חָכַם
וְלֹא סָכָל יָכוֹל לְקִרוֹתָהּ פָּסוּל. לְפִיכָךְ צָרִיךְ לְהִזְהֵר
בְּצוּרַת הָאוֹתִיּוֹת שְׁלֹא תִדְמָה הִיּוּ"ד לְוָא"ו וְלֹא וָא"ו
לְיּוּ"ד וְלֹא כַ"ף לְבִי"ת וְלֹא בִי"ת לְכַ"ף וְלֹא דָל"ת
לְרִי"ש וְלֹא רִי"ש לְדָל"ת וְכֵן כָּל כִּיּוּצָא בָּזָה עַד שִׁירוּץ
כָּל הַקּוּרָא בְּהֵן:

שו"ע יו"ד סימן עדר פ"ה ד

ה. ד. צריך שכל אות תהיה מוקפת גויל^ש מארבע רוחותיה שלא תדבק
אות בחברתה, אלא יהיה בניהם כחוט השערה^ת, ולא יהיו מופרדות
הרבה זו מזו כדי שלא תהיה תיבה אחת נראית כשתיים.

ש. מימרא דרב יהודה אמר רב במנחות כ"ט ע"א, והרמב"ם בפ"י מהלכות ס"ת. ס"ת
שנמצא בו נקב סמוך לגגו של אות יו"ד של שם הוי" ב"ה באופן שע"י הנקב אין
היו"ד מוקפת גויל במקום הנקב, אם נעשה הנקב אחר שכבר נכתב בהכשר א"צ שום תיקון,
ואם הוא ספק מתי נעשה ג"כ כשר מטעם ספק ספיקא, דספק שהלכה כמו המכשירים גם
בנעשה בתחילת הכתיבה שדעה זו סוברת רק באות נוגעת בחברתה הוי לא מוגף גויל,
אבל לא ע"י נקב. ולתקנו ע"י שיגרור קצת מגגו של היו"ד אסור לגוררו שלא לצורך תיקון
שיתכן דכשר הוא, ואפי' אם ודאי נעשה בשעת הכתיבה ג"כ קשה להתיר לגרור מקצת
מהיו"ד כי שמא הלכה שאין זה פוסל וא"כ אין בגרירה צורך לתיקון ואסור. פ"ת אות ב'.
ת. מברייתא במנחות דף ל' ע"א.

ה. יהיה בין תיבה לתיבה כמלא אות קטנה א. ולא יקרבם יותר מדאי ב
שלא יהיו נראות שתי תיבות כאחת.

ו. אם שינה שהרחיק בין האותיות עד שהתיבה נראית כשתים, או
שקירב שתי תיבות עד שנראות כאחת פסול.

עין משפט ה. הרמב"ם הל' תפילין וס"ת פ"א ה"כ

עור שְׁהִיָּה נְקוּבָה א לא יִכְתֹּב עַל גְּבִי הַנֶּקֶב. וְכָל נֶקֶב
שֶׁהָדִיו עוֹבֶרֶת עָלָיו אֵינוֹ נֶקֶב וּמִתָּר לְכַתֵּב עָלָיו. לְפִיכָף
מִתָּר לְכַתֵּב עַל גְּבִי עוֹר הָעוֹף שֶׁנִּתְעַבֵּד. נֶקֶב הָעוֹר אַחֵר
שֶׁנִּכְתָּב אִם נֶקֶב בְּתוֹךְ הָאוֹת כְּגוֹן תוֹךְ ה"א או תוֹךְ
מ"ם וְכֵן בְּשָׂאֵר אוֹתוֹת כָּשֵׁר. נֶקֶב בִּפְרֵךְ שֶׁל אוֹת עַד
שֶׁנִּפְסָקָה. אִם נִשְׁתַּיֵּר מִמֶּנָּה מְלֵא אוֹת קֶטְנָה כָּשֵׁר וְהוּא

א. שיעור זה אינו אלא לכתחילה, אבל בדיעבד אינו פוסל אלא כשהם ממש כאחת ע"פ
תינוק דלא חכים וטפש, אבל אם אינו נראה כאחת ותינוק דלא חכים קורא אותם כשתי
תיבות כשרה, אפי' אין בין תיבה לתיבה מלא אות קטנה.

וה"ה שיעור כחוט השערה בין תיבה לתיבה אינו אלא למצוה, אבל במופרדות זו מזו יותר
מכחוט השערה ג"כ אינו מעכב ואינו פוסל אלא א"כ תיבה אחת נראית כשתים לתינוק
דלא חכים, ב"ח אות ב'. וש"ך אות ד'. וקול יעקב באות ט'. מברכי יוסף ועוד.

ב. ואם קירב שתי תיבות אשר סוף התיבה הראשונה היא מאחת אותיות מנצפ"ך יש
מכשירים ויש פוסלים, ואם יקרא דבר זה יש לסמוך על המכשירין ואין להוציא ס"ת
אחר. קול יעקב אות ט'.

ג. כסף משנה: עור שהיה נקוב וכו'. בשבת פרק שמונה שרצים (דף ק"ח) אמרי במערבא
כל נקב שהדיו עוברת עליו אינו נקב וממילא שאם אינה עוברת נקב הוי ואסור לכתוב
על גבי הנקב: לפיכך מותר לכתוב וכו'. שם מימרא דרב הונא: ניקב העור וכו'. בפרק הקומץ
(מנחות דף כ"ט) אמר אשיאן בר נדבך משמיה דרב ניקב תוך הה"א כשר ירכו פסול ופירשו
לה התם דניקב ירכו נשתייר בו מלא אות קטנה כשר ואם לאו פסול. ומה שכתב והוא שלא
תדמה לאות אחרת נלמד מעובדא דרמי בר תמרי שכתבתי בסמוך:

שְׁלֹא תִדְמָה לְאוֹת אַחֶרֶת. וְאִם לֹא נִשְׁתִּיר מִפְּנֵה מְלֹא
אוֹת קִטְנָה פְּסוּלָה:

שו"ע או"ח סימן לב סעיף טו

טו. כב. אם לאחר שנכתב ניקב^ד בתוך אות ה"ה או המ"ם כשר אפי' ניקב
כל תוכו שהנקב ממלא כל החלל, אבל בירושלמי משמע שגם
מבפנים צריך שיהיה מוקף גויל.

טו. כג. ניקב רגל פנימי של האות ה"ה אפי' לא נשאר ממנו אלא כל שהוא
כשר להרא"ש.

הגה: אבל שאר פוסקים מצריכים כמלא אות קטנה וכך הלכה^ה.

טו. כד. ניקב רגל הימני אם נשתייר ממנו מלא אות קטנה כשר^ו ואם לאו
פסול.

ד. לא הביא מר"ן השו"ע דברי הירושלמי לפסול אלא לכתחלה אבל באין אחרים כשר
ומניחם בברכה שדעה ראשונה בסתם היא עיקר, קול יעקב אות נ'.

אם הנקב לא ממלא כל החלל אע"פ שהוא סמוך לאות ממש שלא נשאר קלף חלק בין
האות לנקב שבתוכה כתב הט"ז בס"ק ח' דנחשבת עדיין מוקפת גויל ע"י הקלף החלק
שבתוכה מצד השני של הנקב וכ"כ הא"ר והנו"ב, וי"א דחלק גויל מצד אחד אינו מועיל
לצד השני ובעינן שתהיה כל האות מוקפת גויל מכל צדדיה ופסול גם בכה"ג לדעת
הירושלמי.

ואם אפשר לגרור קצת ויהיה גויל ותשאר האות צורתה עליה מותר לעשות כן, שם. אות
נ"ב.

ה. וכך הסכימו האחרונים, וכן עיקר, קול יעקב אות נ"ד.

ו. והוא שלא תדמה לאות אחרת שאז פסול, גם צריכים להשגיח שרגל השמאלי עומד
כנגד הנשאר מהימני, דאם לא כן אין עליה צורת ה"א, קול יעקב אות נ"ו.

שיעור אות קטנה דינו גם לגבי אותיות הפשוטות כגון וא"ו זי"ן נו"ן דאם נשתייר מלא
אות קטנה דהיינו וא"ו קטנה או זי"ן קטנה מועיל.

לִיּוֹד וְלֹא כִּי לְבִי' וְלֹא בִי' לְכִי וְלֹא דְלִי
לְרִי וְלֹא רִי' לְדְלִי וְכֵן כָּל פִּיּוּצָא בְּזֶה עַד שְׁפִירוֹן
כָּל הַקּוֹרָא בְּהֵן:

שו"ע או"ח סימן לב סעיף טז

כ.ה. נפסקה אחת מהאותיות הפשוטות כגון וא"ו או זי"ן או רגל הנו"ן
אם תינוק שאינו לא חכם ולא טיפש ^ה יודע לקרותו כשר, ואם לאו
פסול, וא"צ לכסות ^ט לו שאר האותיות ^י.

הגה: מ"מ אם אנו רואים שלא נשאר צורת האות כתקונו פסול ^כ אע"פ

ח. היינו דווקא תינוק שאינו מבין את הענין שהוא פירוש המילים, פרמ"ג, ואפילו
אם יודע ומבין את האותיות היטב סומכין עליו, קול יעקב אות ס', מט"ז ס"ק י"א.

ט. כתב הט"ז בס"ק י' דצריך לכסות לתינוק החלק הנשאר אחר ההפסק, ואם ההפסק הוא
דק י"א שמהני קריאת תינוק לצרפם ולתקן. וי"א שמועיל קריאת תינוק לצרף חלק
התחתון לחלק העליון אף בלא תיקון, ב"י בשם המאירי, ודוקא נפסק אחר הכתיבה, אבל
נפסק בשעת הכתיבה פסול לכ"ע עד שיתקן אלא א"כ נשאר בחלק העליון שיעור אות
קטנה של אותה האות.

י. והמנהג דאם נפסק וניכר להדיא ההפסק מכסין מפני התינוק מן ההפסק ולמטה, ואין
מועיל בו תיקון לחברו כי זו כבר אינה אות וצריך כתיבת אות מחדש אם זה בס"ת, אבל
אם אינו ניכר להדיא מכשירין ע"י תינוק.

י. היינו שאר האותיות שלאחריו א"צ לכסות אבל שלפניו צריך לכסות, והב"ח כתב דא"צ
לכסות לא לפניו ולא לאחריו, וכ"כ הלבוש וכתב בקול יעקב באות ס"ג דכך נהגו
במקומו.

ולאחר שהראו לתינוק את האות וקרא אותו כראוי כגון כ"ף שהיתה נראית כמו ב"ת אחרי
שקרא אותו כראוי מותר לתקנו ולעשותו כ"ף מהודר ויפה, שם.

כ. וכן אם נפסקו היודי"ן של האל"ף והפ"א, או יוד"י העי"ן והשי"ן ורגלי התי"ו וכדומה,
אע"פ שהתינוק קרא אותו לאו כלום מאחר שענינו רואות שאין האות כהלכתו, ב"י
בסי' ל"ו בשם המהרי"ק, וט"ז ס"ק ט', ודוקא בלא תיקון פסול אבל תיקון מועיל, ב"י שם
אות ס"ד.

דל"ת שנכתבה קטנה כמין יו"ד יש להכשירה ע"י קריאת תינוק, ב"י.
אם התינוקות חולקים הולכים אחר הרוב, קול יעקב אות ס"ז.

שהתינוק קורא אותו כהלכתו.

כו. מה שמכשירים אות שנפסקה היינו בנכתבה בכשרות ^ל ואח"כ נפסקה, אבל אם מתחלה כשכתבה היה שם נקב ונפסק בו האות, או שרגל הכ"ף הפשוטה מגיע לסוף הקלף ^מ בלי הקף גויל מתחילתו פסול ^נ.

עין משפט ג. הרמב"ם הל' תפילין וס"ת פ"ה ה"ג

פָּרָשָׁה רִאשׁוֹנָה • יֵשׁ בָּהּ שִׁבְעַת אוֹתִיּוֹת עַל כָּל אוֹת מֶהֱן שְׁלֹשָׁה זִיגִי'ן. וְאֵלּוּ הֵן. שִׁי'ן עִי'ן שֶׁל 'שִׁמְע' וְנו'ן דְּ' נִפְשָׁף וְתִרִי זִיגִי'ן שֶׁל מְזוּזַת וְתִרִי טִיתִי'ן שֶׁל 'טֹטֶפֶת'. וּפָרָשָׁה שְׁנִיָּה יֵשׁ בָּהּ שִׁשׁ אוֹתִיּוֹת עַל כָּל אוֹת מֶהֱן שְׁלֹשָׁה זִיגִי'ן. וְאֵלּוּ הֵן. גִּימ'ל שֶׁל 'דְּגָנָף' וְתִרִי זִיגִי'ן שֶׁל 'מְזוּזוֹת' וְתִרִי טִיתִי'ן שֶׁל טֹטֶפֶת וְצִדִּי'ק שֶׁל 'הָאֶרֶץ'. וְאִם לֹא עָשָׂה תָּגִין אוֹ שְׁהוֹסִיף בָּהֶן אוֹ גָּרַע מֶהֱן לֹא פָּסֵל. וְאִם כָּתְבָהּ שְׁלֹא בְּשִׁרְטוֹט אוֹ שְׁלֹא דִקְדָּק

ל. כתב הט"ז בס"ק יו"ד דצ"ע על דברי השו"ע דסתרי אהדדי דבסעיף ט"ו כתב דלהירושלמי פסול בניקב בתוכו אחרי שנכתב וכאן מכשיר אפי' בחוץ אם ניקב אח"כ כיון שנכתב בכשרות, ובקול יעקב אות ס"ט כתב לתרץ דתוך האות נחשב כגוף האות וחמיר, לא כן מחוץ לאות, ועיין שם מה שתירץ עוד.

מ. ואפי' הרגל ארוכה יותר ממה שצריך אם אינה מוקפת גויל פסולה, מ"א ס"ק כ"ב.

נ. וי"ד היינו בלא גרירה, אבל אם יגרור ממנו וישאר צורת אות כ"ף כשרה מותר דהוי כנדבקן אותיות שמותר להפרידם, מ"א ס"ק כ"ז. קול יעקב אות ע"ב. אם האות לא מוקפת גויל והדביק קלף לעשותה מוקפת גויל לא מהני.

ס. כסף משנה ואם כתבה שלא בשירטוט. שם (ל"ב:) והלכתא מזוזה צריכה שירטוט: ומ"ש או שלא דקדק במלא וחסר. שם אמר רב יהודה אמר שמואל כתבה אגרת פסולה, ופירש"י שלא דקדק בחסרות ויתירות אלא כאגרת בעלמא: אך מה שאמר או שהוסיף מבפנים:

את הספרים "דף היומי עין משפט על הדף" ו"מנחת אשר", של הרב מ. אלהודר שליט"א אב"ד בירושלים מעוטרים בהסכמותיהם של גדולי ישראל, ניתן להשיג בהוצאת "כתרים" בטלפון 02-5712225 או 0584150477 email: minchat.aaa@gmail.com

בְּמֵלֶא וְחָסֵר אוֹ שֶׁהוֹסִיף מִבְּפָנִים אֶפְלוֹ אוֹת אַחַת הָרִי זוֹ פְּסוּלָה:

שו"ע יו"ד סימן רעד סעיף ו

ח. צריך ליזהר בתיקון האותיות ^ע ובזיונון, כמו שנתבאר בהלכות תפילין באו"ח סי' ל"ב וסי' ל"ו.

שו"ע או"ח סימן לו סעיף ג

ג. צריך לתייג ^פ שעטנ"ז ג"ץ ^צ. והסופרים נהגו לתייג אותיות אחרות

^ע. אם כתב ב"ת או כ"ף או קו"ף או רי"ש וכיוצא תחת כ' פשוטה או תחת נו"ן פשוטה או תחת רגל של קו"ף וכיוצא צריך לתקן ולא די בהפרדת הדיבוק בלבד, ובתפילין ומזוזות בכה"ג יש בהם שלא כסדרן אם כתב אחריו. ועיין בקול יעקב אות י"ב.

^פ. וצריך שיהיו התגי"ן נוגעין בגוף האות, ולא יגעו זה בזה, ואם אינם נוגעים בגוף האות או נוגעים זה בזה פסול, ואפי' לדברי הרמב"ם שהתגי"ן אינם מעכבים בלא כתבם כלל אבל בכתבם ולא חברים הווי' יתירות ופוסלין, ומ"מ יכול לתקנם ואם כתבן ונפרדו אח"כ כשרין כיון שנכתבו בכשרות ומותר לחברם לכו"ע אח"כ ואין בזה שלא כסדרן וכתבן מומחה תלינן שנפרדו אח"כ. אך גם בנכתבו מעיקרא בלי חיבור מותר אח"כ לחברם ואין בזה שלא כסדרן וכך נהגו ואין פוצה פה, קול יעקב אות ח'.

התגי"ן צריכים להיות בצורת זייני"ן, ולא ידביק אותם בסוף האות רק באמצעיתו. יש ליזהר שיהיו התגי"ן דקין כחות השערה כמ"ש הרמב"ם בהלכות ס"ת פ"ח הלכה ח', ובפרט בתגי"ן שעושין על הוא"ו של שם הוי' ובאות היו"ד שלא תתקלקל צורתם. יש לעשות התג האמצעי גדול מהשנים שבצדו. גם יש ליזהר שהנקודות שעושים על התגי"ן יהיו מחוברין לקו התג שלא יהיו פורחין באויר כמין סגול, קול יעקב אות י"ג.

^צ. ה"ה לצד"י כפופה ולנו"ן פשוטה, ב"י בשם רש"י ותגי"ן אלו על שעטנ"ז ג"ץ הם כמו חרבות להנצל משני מקטרגים גדולים אלו, קול יעקב אות י"ד.

בעשיית התגי"ן בתפילין צריך לכוין בכל תג ותג שנקרא זי"ן בשם המחשבה שעולה כמנין זי"ן יו"ד נו"ן בגימטריה טפטפ"יה והוא שם קדוש וטוב לנושא תפילין מכל מחשבות רעות ולכל דברים אחרים, קול יעקב אות ט"ו.

בד"ק חי"ה ק ואם לא תייג אפי' האותיות שעטנ"ז ג"ץ לא פסל ר.

עין משפט ד.

שו"ע או"ח סימן לב סעיף כה

מ. כל אות שהיא כתובה שלא כתיקונה ואין צורתה עליה כגון נגע רגל כה. האל"ף בגנו, או פני האל"ף מבפנים בגג שתחתיה, או רגל ה"ה או הקו"ף נוגעים, או היתה אות אחת חלוקה לשתי אותיות ש כגון צד"י שכתב יו"ד נו"ן, או שי"ן שכתבה עי"ן יו"ד או כתב חי"ת ב' זייני"ן, ואחר שכתב אח"כ חזר ותקנם הוי שלא כסדרן ופסולין ת.

מא. להפריד האותיות הדבוקות אחר שכתב עוד אח"כ מותר, כיון כה. שהאות צורתה עליה וכשמפרידה מחברתה לא הוי ככותב.

ה"ה אם לא היו מקצת היודי"ן שעל האלפי"ן והשיני"ן והעיני"ן ורגלי התוי"ן נוגעים בגוף האות ותינוק שאינו חכים ולא טיפש מכירם אפי'

ק. ונשארו האותיות מלאכ"ת סופ"ר בלא תגין. ואין להוסיף על שעטנ"ז ג"ץ וכן בד"ק חי"ה, קול יעקב אות ט"ז.

ר. אבל האחרונים כתבו שלא להוציא ס"ת לכתחלה בלא תגין דיש לחוש לר"ת והרא"ש שפוסלים בלא תגין, והאר"י ז"ל החמיר מאוד בתגין.

וגם כתב דשעטנ"ז ג"ץ יש לתייג כל אות בג' תגין אבל בד"ק חיה בתג אחד, ונתן טעם ע"פ הסוד בשער הנקודות פ"ו בעץ חיים ע"ש.

גם בתפילין מועיל אח"כ לתייגם ואין בזה שלא כסדרן, ב"ח, מ"א ס"ק ג'.

ש. ה"ה חי"ת שאין לה חטוטרות ונפסק הרגל השמאלי קצת ונראית כמו ה"ה א"א לתקנה אחרי שכתב דהוי שלא כסדרן, קול יעקב אות קכ"ט. וי"א דאפי' ביש לה חטוטרות ונפסק רגל השמאלי אסור משום שלכ"ס.

ת. ואפי' יכול לקרותה פסול, ואם הפירוד אינו ניכר להדיא וגם תינוק קורא אותו יש מתירין להדביקו ואין בזה משום שלא כסדרן, כ"כ ר"ז, אבל הפמ"ג פוסל גם בזה, קול יעקב אות ק"ל.

שכתב אח"כ אחריהם יכול לחזור ולתקנם * כיון שצורת האות ניכרת אין בזה משום שלא כסדרן.

וי"א דגם אם החטוטר של החי"ת למעלה אין נוגעים זה בזה אבל הפירוד הוא לא להדיא אע"פ שהתינוק קורא אותם ב' זייני"ן מותר להדביקם.

עין משפט ה.ו.ז. הרמב"ם הל' תפילין ופ"ז חי"ב

ספר תורה שאינו מוגה - אסור לשהותו יותר על שלשים יום אלא יתקן או יגנוז. ספר תורה שיש בו שלש טעיות

א. ה"ה אם נכתבו האותיות כדין וברוב הימים נפרדו וצורתם ניכרת מתקן ואין זה שלכ"ס. אבל בלי שיתקנם הם פסולין אפי' הפירוד דק מאוד וצורת האות ניכרת, קול יעקב אות ק"ל.

ומה שמועיל קריאת התינוק רק באין הפירוד להדיא, אבל ניכרת פרידתם גם אם תינוק קורא אותם לא מהני כיון דאין צורתה עליה הוי כותב שלא כסדרן, מפמ"ג, קול יעקב אות קל"ב. ועיין קול יעקב אות קל"ו מהו שיעור ניכר פרידתם.

ב. כסף משנה: ספר תורה שאינו מוגה כו'. מימרא דר' אמי פ"ב דכתובות (י"ט): ספר תורה שיש בו ג' טעיות וכו'. בהקומץ (מנחות דף כ"ט): תניא ס"ת שיש בו ג' טעיות בכל דף ודף יתקן ד' יגנוז ואם יש בו דף שלימה מצלת על כל הספר אמר רב יצחק בר שמואל בר מרתא משמיה דרב והוא דכתוב רוב הספר שפיר א"ל אביי לרב יוסף אי אית בההוא דף ג' טעיות מהו א"ל הואיל ואתייהיב לתקוני מתקנינן וה"מ בחסרות אבל ביתרות לית לן בה. והפליא רבינו לעשות במ"ש ואם היה רוב הספר מוגה וכו' ונשאר אפילו דף אחד מאותו השאר המשובש בלא ד' טעיות כלומר ואף על פי שיש בו ג' טעיות יתקן מאחר שאין בו ד' טעיות וכדפשיט רב יוסף לאביי. ויש מקשין במאי עסקינן אם רוב הספר כתוב שפיר הדף שלימה למה אם בלא אותו דף יש רוב דכתוב שפיר מה צורך לדף ואם אין רוב בלא הדף הרי הוא בכלל מה שאמר והוא דכתוב רוב הספר שפיר. וי"ל דה"ק דתרי תנאי בעינן חד דרוב הספר כלומר רוב אותיות הספר כתוב שפיר ומשום דכבר אפשר שרוב אותיות הספר כתיבי שפיר ולא יחסר שום דף שלא יהיו בה ד' טעיות או יותר לזה התנה תנאי שני שנשאר דף אחד בלא טעיות וטעמא דמילתא דכיון דאית ביה דף אחד שאין בו טעיות המעכבות מלתקן ואפי' היו כן בכל דף ודף וגם רובא דספר כתוב שפיר נראה שיש כשרות לספר זה אף בערך הדפין שהרי יש בו דף אחד שאילו היה כן בכל דפי הספר היה אפשר לתקנם אבל כי לית ליה אפילו דף אחד בלא ד' טעיות אף על פי שרוב האותיות כתובות

בְּכָל דֶּה וְדֶה יִתְקַן וְאִם הָיוּ אַרְבַּע יִגְנֹז. וְאִם הָיָה רֹב
הַסֵּפֶר מִגֵּה וְהַשָּׂאָר יֵשׁ בּוֹ אַרְבַּע טַעֲמִים בְּכָל דֶּה וְנִשְׁאָר
אֶפְלוּ דֶּה אֶחָד מֵאוֹתוֹ הַשָּׂאָר הַמְשַׁבֵּשׁ בְּלֹא אַרְבַּע טַעֲמִים
הָרִי זֶה יִתְקַן:

הרמב"ם הל' תפילין וס"ת פ"ז הי"ג

בְּמָה דְּבָרִים אֲמֹרִים שֶׁכָּתַב הַמֶּלֶא חָסֵר שְׁנֵימָצָא תוֹלָה
הָאוֹתִיּוֹת שֶׁשָּׂכַח בִּינֵי הַשִּׁטּוֹת. אָבֵל אִם כָּתַב הַחֲסֵר
מִלָּא אֶפְלוּ יֵשׁ בְּכָל דֶּה וְדֶה כְּמָה טַעֲמִים הָרִי זֶה מִתְקַן
מִפְּנֵי שֶׁהוּא גֹרֵד וְאִינוֹ תוֹלָה:

שו"ע יו"ד סימן רעט סעיף ד

- ה. ד. ס"ת שיש בו ג' טעויות בכל דף יתקן, ואם היו ד' טעויות יגנז.
ואם היה רוב הספר מוגה והשאר שאינו מוגה יש בו ד' טעויות בכל
דף, ונשאר אפי' דף אחד מהנשאר שאין בו ד' טעויות הרי זה יתקן.
- ה. במה דברים אמורים בטעות שכתב המלא חסר לפי שאז יצטרך
לתלות וגנאי הוא לתלות כל כך בין השיטות, אבל אם הטעויות הם
בכתב החסר מלא אפי' יש בו בכל דף כמה טעויות יתקן שאין הגרירה
גנאי כמו תליית האות א.

הגה: אחרי שגורר האות המיותרת, מרחיב האות שלפניו ושלאחריו קצת כדי
שלא יראה מקום הגרר הפסק בתיבה.

שפיר נראה שאין בו שום כשרות וכ"ש כשרוב אותיות הספר כתובות בטעויות דרובו ככולו
ואף על פי שיש בו דף אחד בלא ארבע טעויות אינה מצלת:
ג. וכל ס"ת שיצא מתחת יד הסופר צריך להגיהו מראשו עד סופו. קול יעקב אות י"א.